

BILAGA 2: KARTLÄGGNING – SAMVERKAN MED NACKAS CIVILSAMHÄLLE 2019

Innehåll

I	Verksamheter med uppdrag att samspela med civilsamhället	3
1.1	Registrerade föreningar	3
1.2	Förenings -och organisationsbidrag till civilsamhället	3
1.3	Volontär i Nacka	4
1.4	Flykting- och etableringsverksamheten	4
1.5	Ungdomsteamet, Polarna i Nacka	5
1.6	Mötesplatser för civilsamhället och allmänheten	5
1.7	Digitalisering och samordning – Bokning och bidrag	6
1.8	Råd	6
2	Samspel mellan civilsamhället och Nacka kommun	6
2.1	Nätverk med civilsamhället och Nacka kommun	7
2.2	Samspel och dialog utifrån gemensamma lokala frågor	7
2.3	Samspel med fokus på integration och inkludering	9
2.4	Samspel med andra finansieringskällor	9

I Verksamheter med uppdrag att samspela med civilsamhället

Framgångsrika samspel mellan civilsamhället och Nacka kommun sker redan idag inom flera områden och för olika prioriterade målgrupper. Nedan listas ett urval av pågående uppdrag med uttalat ansvar för samspel med civilsamhället. Insatser, projekt, forum och mötesplatser bidrar alla till samhällsutvecklingen i Nacka.

I.1 Registrerade föreningar

Nacka kommun har ett starkt och engagerat civilsamhälle som på ett värdefullt sätt bidrar till kommunens mångfald av idrott, kultur, friluftsliv, bildning, social verksamhet och trosinriktningar. I Nackas föreningsregister finns drygt 380 föreningar registrerade som sorteras in i följande grupper:

- Båtklubb (20)
- Idrottsföreningar (114)
- Kulturföreningar (48)
- Invandrarföreningar (22)¹
- Natur -och miljöföreningar (13)
- Pensionärsföreningar (13)
- Religiösa föreningar (8)
- Studieförbund (9)
- Frivilliga försvarsorganisationer (4)
- Koloniträdgårdsförening (6)
- Politiska föreningar (27)
- Handikappföreningar (15)²
- Nykterhetsförening (2)
- Scoutförening (7)
- Övriga föreningar (47)

I.2 Förenings -och organisationsbidrag till civilsamhället

Ideella föreningar och organisationer som har verksamhet i Nacka kommun kan söka olika bidrag för sina verksamheter. Olika politiska nämnder ansvarar för de olika bidragsformerna. Det är idag olika kriterier och ansökningsätt beroende på vilket bidrag föreningen söker. Information om de olika bidragsformerna återfinns på nacka.se. Bidrag kan sökas för följande verksamheter:

- Idrott och annan fritidsverksamhet (FRN)
- Kulturverksamhet (KUN)
- Frivilligt socialt arbete (SOCN)
- Pensionärsverksamhet (ÄLN)
- Projekt för inkludering (AFN)
- Investeringsbidrag (FRN)

En bidragsberättigad fritidsförening kan ansöka om lokalt kommunalt aktivitetsstöd samt administrationsbidrag vid tre olika tillfällen/år. Det är bidrag som baseras på antal medlemmar och antal aktiviteter som en förening har för barn och ungdomar mellan 4–20 år. Utöver det kan en fritidsförening ansöka om projektbidrag eller investeringsbidrag 1 april och 1 oktober varje år. En förening kan också inkomma med en ansökan till fritidsnämnden om ett särskilt föreningsbidrag när som helst, som då bereds av tjänstepersoner och beslutas i nämnd.

¹ En översyn av namnen/gruppindelningen av föreningsbidragen är initierad.

² En översyn av namnen/gruppindelningen av föreningsbidragen är initierad.

Kulturföreningar kan söka kulturstöd av kommunen, det finns tre olika varianter. Lilla projektstödet, Stora projektstödet samt Verksamhetsstöd. Stora projektstödet samt Verksamhetsstödet kan ansökas med sista dag 1 april och 1 oktober. Lilla projektstödet handläggs löpande.

Från Socialnämnden och Äldrenämnden kan verksamhetsbidrag sökas för frivilligt socialt arbete. Pensionärsföreningar i Nacka kan även ansöka om ekonomiskt bidrag för sin verksamhet per den sista mars varje år.

Projektbidrag för inkludering³ ansöks om hos Arbets- och företagsnämnden och är till för att inspirera till förnyelse, inkludering och utveckling för bland annat nyanlända och ensamkommande. Dessa medel kan exempelvis användas för språkcafé, sätta upp en teaterpjäs eller ordna idrottsläger. Projektet kan pågå i max ett år. Ansökningsperioden är öppen under april månad.

I.3 Volontär i Nacka

Volontär i Nacka är kommunens övergripande samlingsplats för volontärverksamhet och har funnits sedan 2008. Arbetet med Volontär i Nacka hålls ihop av en koordinator som organisatoriskt är placerad inom den kommunala produktionen, Valfärd samhällsservice (VSS). Fokus för uppdraget varierar över tid för att möta lokalsamhällets behov. Huvudfokuset för uppdraget just nu är integration och inkludering och består i att:

- Kommunera kommunens utmaningar till civilsamhället och prioritera engagemang som möter våra utmaningar.
- Lyssna in civilsamhällets syn på samhällsutmaningar, beskriva dess engagemang och idéer samt systematiskt föra in den kunskapen i organisationen.
- Skapa förutsättningar för invånare att engagera sig i kommunalt finansierad verksamhet. Motivera och entusiasmera verksamheterna att ta emot volontärer.
- Möjliggöra för samspelet mellan organisationen och civilsamhället.

Volontär i Nacka finns på olika mötesplatser, håller ihop och deltar i flera nätverk samt är aktiv på sociala medier. På den egna hemsidan finns information, tips och råd till alla de som på olika sätt vill bidra till eller starta en volontärinsats.⁴

I.4 Flykting- och etableringsverksamheten

Nacka kommuns Flykting- och etableringsverksamhet inom Valfärd samhällsservice (VSS) ska, på uppdrag av etableringsenheten, samordna kontakt mellan civilsamhället och nyanlända samt utveckla nätverk i civilsamhället. Samordnaren för civilsamhället och etableringsstöd har en daglig kontakt med nyckelaktörerna inom civilsamhället, till exempel Svenska kyrkan och Välkommen till Saltis. Civilsamhället är en mycket viktig samarbetspartner för Flykting- och

³ Projektbidrag för inkludering går inte att söka från och med 1 januari 2020, enligt beslut i AFN 18 december 2019

⁴ <https://www.nacka.se/valfard-samhallsservice/volontar-i-nacka/>

etableringsverksamheten då det ofta är dit nyanlända Nackabor vänder sig som komplement till det etableringsstöd kommunen erbjuder under de första veckorna i Nacka.

1.5 Ungdomsteamet, Polarna i Nacka

Ungdomsteamet är Nacka kommuns uppsökande fältverksamhet (VSS). Dess övergripande mål är att öka tryggheten för unga som rör sig ute i kommunen och minska risker för alkohol- och drogbruk, annat riskbeteende samt motverka våld mellan unga. Ungdomsteamet samverkar bland annat med skolor, fritidsgårdar, polis, räddningstjänst, socialtjänsten, föreningsliv, nattvandrare, religiösa samfund och politiker samt deltar i de olika nätverken som finns för att skapa trygghet i Nacka.

Under 2020 får ungdomsteamet, som en del i Trygghetspaketet, en fortsatt förstärkning med en tjänst och är därmed på samma nivå som 2018. Ändringen jämfört med 2019 motiveras med en prioritering av fler trygghetsvårdar i kommunen.

1.6 Mötesplatser för civilsamhället och allmänheten

Runt om i Nacka finns olika mötesplatser för allmänheten. Nedan listas några av de mötesplatser som har stor betydelse för civilsamhället idag.

Mötesplats för Seniorer Nacka forum. Blomsterfonden kommer att hålla i verksamheten på uppdrag av Nacka kommun. Här kommer det att erbjudas hälsofrämjande aktiviteter som inomhusboule, sittgympa, stavgång, musikstunder och kaféträffar. Det kommer också finnas möjlighet att köpa lättare förtäring till självkostnadspris. En värdinna finns alltid tillgänglig på mötesplatsen.

Nackas kulturhus. Nackas olika kulturhus fyller en viktig funktion som social mötesplats. Här samordnas frivilligt engagemang och samarbeten med studieförbund, kyrkan, bostadsrättsföreningar med flera, för att tillsammans möta lokala behov och skapa aktiviteter och evenemang. Ett nätverk för representanter från alla Nackas Kulturhus - Boo Folkets Hus, Fisksätra Folkets Hus, Älta Kulturknut och Dieselvekstaden, Grünwaldvillan i Saltsjöbaden - är instiftat. Nätverket syftar till att diskutera möjligheter och utmaningar, ta vara på erfarenheter, inspireras av varandra och komma på nya idéer för verksamhetsutveckling och effektfulla projekt och aktiviteter som är ovärderliga bidrag till Nackasamhällets utveckling.

Idrottsanläggningar och lokaler. Arbete pågår med att kartlägga Nacka kommuns idrottsanläggningar och lokaler. För mer information se *2019 års aktualisering av fritidsnämndens kapacitetsutredning*.

Nackas bibliotek. Biblioteken utgör en viktig mötesplats för nackaborna och för civilsamhällets frivilliga krafter, föreningar och organisationer. Till biblioteken vänder sig många nackabor i alla åldrar för att träffas, få hjälp med information eller delta på språkcafé eller läsecirklar som anordnas av frivilliga krafter. Biblioteken har således en viktig roll i integrations -och folkbildningsarbetet såväl som utgöra en viktig social mötesplats.

Mötesplatser för unga. För barn och unga i Nacka finns bland annat fritidsgårdar där civilsammansaktörer välkomnas att ha aktiviteter, öppna tjejevksamheter, öppna idrottsaktiviteter för unga och lördagar för unga.

1.7 Digitalisering och samordning – Bokning och bidrag

I maj 2018 påbörjades ett nämndövergripande projekt för digitalisering och samordning – Bokning och bidrag. I den processen sker en översyn av kriterier, ansökningsprocess och beviljande av bidrag för att kunna erbjuda en enkel och enhetlig information om vad kommunen erbjuder. En förväntad effekt är att förenkla handläggningen och få en överblick över fördelningen av samtliga organisations- och föreningsbidrag inom Nacka kommun. SKL Kommentus och SKL genomför just nu, tillsammans med 200 av landets kommuner, en gemensam upphandling av ett boknings- och bidragssystem. Ramavtalet för detta projekt planeras vara klart under 2020.

1.8 Råd

Nacka kommuns råd fungerar som samrådsorgan mellan kommunen och olika delar av Nackasamhället.

Brottsförebyggande rådet (Brå). Det brottsförebyggande rådet (Brå) arbetar på uppdrag av kommunstyrelsen med att öka den lokala tryggheten. Brottsförebyggande rådet arbetar med insatser för att öka tryggheten i hela kommunen tillsammans med bland annat lokala företrädare i den uppsökande fältverksamheten. Dess arbetet är en viktig del i kommunens brottsförebyggande arbete som bygger på en fungerande samverkan mellan kommun, polis, näringsliv, skolor och civilsamhälle.

Tillgänglighetsrådet. Tillgänglighetsrådet är ett rådgivande organ samt en remissinstans i övergripande frågor som berör funktionsvarierades situation i kommunen.

Seniorrådet. Seniorrådet är ett rådgivande, samordnande och opinionsbildande organ samt en remissinstans i övergripande frågor som berör äldre personers situation i kommunen.

Nacka naturvårdsråd. Naturvårdsrådet har i uppdrag att som en beredande funktion samråda och samarbeta med föreningar i Nacka om naturvård, sjörestaurering och skötsel av naturreservat.

2 Samspel mellan civilsamhället och Nacka kommun

Nedan följer exempel på sammanhang där civilsamhället, Nacka kommun och andra aktörer samspelar, löser utmaningar och utvecklar Nackasamhället. Kartläggningen gör inte anspråk på att vara heltäckande men ger exempel på befintliga nätverk och samverkansformer mellan Nacka kommun och civilsamhället.

2.1 Nätverk med civilsamhället och Nacka kommun

En viktig del i att lösa komplexa frågor och utmaningar är att olika professioner och erfarenheter delar information, perspektiv och samlas kring att diskutera lösningar på en aktuell utmaning. Nedan följer några exempel på nätverk med olika fokus där kommunens roll och bidrag ser ut på olika sätt.

Nätverk för integration och inkludering. Syftet med Nätverket för integration och inkludering är att åstadkomma samspel kring inkludering av nyanlända Nackabor. Inbjudna är nyckelpersoner från civilsamhället som kan bidra med nya kunskaper, initiativ och resurser samt tjänstepersoner på Nacka kommuns som arbetar med etablering och inkludering. En angelägen och återkommande fråga har handlat om behovet av möteslokaler och lokaler för förvaring av gåvor till nyanlända. Nätverket diskuterar även frågor kring hur de tillsammans kan hjälpa nyanlända att söka egen bostad och egen försörjning. Nacka kommun är sammankallande, rollen har innehafts av Volontär i Nacka men flyttas inom kort till flykting- och etableringsverksamheten.

Nätverket kring språk. Syftet med nätverket är att skapa en plattform för erfarenhetsutbyte, dela tips och råd, förmedla kunskap och dela goda exempel. Det finns ett stort engagemang att introducera nya Nackabor till det svenska språket. Flera organisationer, bland annat kyrkan och Röda Korset, bjuder in till språkcaféer och läxhjälp på olika håll i Nacka. Språkcaféer och språkträffar bedrivs ofta på något av Nackas bibliotek och erbjuder hjälp och stöd i frågor som är aktuella för deltagarna själva. Nacka kommun är sammankallande genom Volontär i Nacka.

Nätverk för nattvandrare. Sedan mars 2018 sker regelbundna nätverksträffar för Nackas nattvandrare, där även tjänstepersoner, politiker, ungdomsteamet, polis och andra intressenter närvarar. Syftet med nätverket är att skapa en plattform för erfarenhetsutbyte, ge varandra tips och råd, informera om aktiviteter, förmedla kunskap och goda exempel. Idag finns nattvandring i Älta, på Sicklaön, Fisksätra, Saltsjöbaden, Orminge och Henriksdal. Nattvandringen bidrar till att skapa trygghet, lugn och ro, goda relationer till ungdomar samt att vara vuxna förebilder. 2018 fick Orminge nattvandrarförening utmärkelsen Årets nattvandringsgrupp. Volontär i Nacka är sammankallande till nätverksträffar för nattvandrare.

Nätverk för återbruk. Ett nätverk där företag och föreningar inom civilsamhället träffas för att utbyta erfarenheter och arbeta för ökat återbruk i Nacka. Från civilsamhället består nätverket exempelvis av Stadsmissionen Sickla, Human Bridge/Lindra second hand, och Emmaus Stockholm. Nätverket arbetar för beteendeförändring i form av exempelvis få fler att köpa secondhand, laga eller hitta nya användningsområden för gamla saker. Sammankallande till dessa nätverksträffar är Nacka vatten och avfall.

2.2 Samspel och dialog utifrån gemensamma lokala frågor

I det aktiva civilsamhället i Nacka finns många lokala och tematiska intresseföreningar. Samspel mellan dessa och kommunen sker utifrån efterfrågan kring specifika informationsärenden som engagerar den inbjudande föreningen.

Samspel med föreningslivet inom idrott och kultur. En kontinuerlig dialog sker mellan föreningslivet och Nacka kommun. Här hålls regelbundna möten och enskilda möten till följd av att ena parten bjuder in till information eller dialog om aktuella frågor utifrån verksamhetens intresseområden.

Samspel för ökad livskvalitet hos äldre. I Nacka finns det ett brett utbud av hälsofrämjande aktiviteter som arrangeras av den ideella sektorn. Det finns ett femtiotal föreningar som arrangerar aktiviteter som seniorer kan delta i. Äldre enhetens bedömning är att det finns minst 36 idrottsföreningar, 21 kulturföreningar, 13 pensionärsorganisationer och 20 föreningar som är särskilt inriktade på olika åldersrelaterade frågor, så som demensföreningar och anhörigföreningen, vilka arrangerar hälsofrämjande aktiviteter som seniorerna kan delta på. Organisationer som exempelvis SeniorNet som Äldrekontakt har en kontinuerlig dialog och samspel med Nacka kommun. Samspelet är varierat efter behov och kan vara ren finansiering, hjälp att förmedla kontakter eller utforskande och utvecklande dialoger om verksamheten.⁵

Brås lokala arbetsgrupper – Trygg och säker. Syftet med dessa lokala arbetsgrupper är att utbyta information om utmaningar i ett område för att skapa en gemensam lägesbild kring de problem och ordningsstörningar som finns. Flera aktörer kan på så vis vidta gemensamma förebyggande insatser för att ta sig an utmaningar i området. Det handlar också om att sprida kunskap och information om aktuella händelser och iakttagelser, skapa en tydlighet kring vilka lagar och regler som gäller vilket har en förebyggande effekt. I arbetsgrupperna möts bland andra representanter från skola, fritidsgårdar, fastighetsägare och föreningsliv tillsammans med polis, räddningstjänst och kommunen. Målet är att arbeta tillsammans utifrån lokala förutsättningar med att öka tryggheten i hela Nacka. För tillfället finns lokala arbetsgrupper i Boo/Orminge, Fisksätra/Saltsjöbaden, Sicklaön och Älta. Sammanställande är kommunens säkerhetssamordnare.

Fisksätraakademin. Fisksätraakademin är ett relationsskapande nätverk som syftar till att stärka lokalsamhället i Fisksätra. Målet är att arbeta med bilden av Fisksätra, engagera medborgare samt stötta fler nya Nackabor till egen försörjning. Lokala aktörer, näringsliv, räddningstjänst, civilsamhället, tjänstemän och politiker möts och diskuterar gemensamma utmaningar i Fisksätra. Fisksätraakademin har bidragit med att samordna och driva flera utvecklingsprojekt. Utvecklingen i Fisksätra har varit positiv när det gäller upplevelse av trygghet, minskad brottslighet och ökad social sammanhållning. Kommunen är sammankallande via juridik och kanslienheten.

Samspel med röstbärare. Nätverket Hela Nacka är ett exempel på när civilsamhället agerar röstbärare och är med och bidrar i den demokratiska processen. Utgångspunkten är vara med och påverka bostadsbyggandet och att kontrollera att kommunen agerar demokratiskt och transparent i alla processer. Förutom att nätverket har en aktiv Facebook-grupp, anordnas informationsträffar och föreläsningar. Nacka kommun samspejar med nätverket genom dialog, information och deltagande vid anordnade möten.

Samspel med lokalt förankrade grupper. Många grupper av grannsamverkan, egnahemsföreningar, områdesspecifika föreningar möts kring lokala frågor som engagerar. Inte

⁵ Åldersvänlig kommun - Seniorers möjligheter att delta i sociala aktiviteter, Rapport Äldre enheten 2017-11-27

sällan bjuder dessa föreningar in tjänstepersoner och politiker för att informera och diskutera frågor som engagerar.

2.3 Samspel med fokus på integration och inkludering

Utöver nätverket för integration och inkludering finns många sammanhang med fokus på just inkludering av nya Nackabor.

Bosökstöd för nyanlända. Det är viktigt för kommunen att ha ett nära samarbete med alla de organisationer som hjälper nyanlända att hitta bostäder. I dagsläget kan nyanlända få hjälp och vägledning fyra dagar/veckan via mötesplatser i Saltsjöbaden, Orminge och Finntorp. Där erbjuds hjälp att söka bostad. Ansvaret för Bosökstödet har verksamheten etableringsstöd inom VSS, på uppdrag av etableringsenheten. Arbetet genomförs och utvecklas kontinuerligt i samspel med civilsamhället och ideella krafter som finns på samtliga platser.

Hållplats Fisksätra. Hållplats Fisksätra är ett samarbete mellan Fisksätra bibliotek och Volontär i Nacka. Det är en servicepunkt som riktar sig till både nyanlända och etablerade svenskar. Volontärer hjälper besökarna att läsa och förstå texter från till exempel myndigheter, banken, skolan och arbetsgivare. De nyanlända får även hjälp med att fylla i blanketter och guidas till rätt instans när annan hjälp behövs - juridisk, ekonomisk och konsumentfrågor eller hitta till föreningslivet.

Välkommen till Saltis. Välkommen till Saltis är en frivilligorganisation som arbetar aktivt med att verka för nyanländas integration lokalt i Saltsjöbaden. Organisationen har så gott som daglig kontakt med Nacka kommuns flykting- och etableringsverksamhet. Varje nyanländ person eller familj som anvisas till Saltsjöbaden får vid inflyttningen en kontaktperson (eller kontaktfamilj) genom Välkommen till Saltis nätverk. Kontaktpersonen hjälper till med att möblera upp kommunanvisades lägenheter, ordnar med vinterkläder vid kvotankomst, erbjuder alla barn en fritidsaktivitet, bjuder in till Välkommen till Saltis bostadssök och språkcafé samt stöttar målgruppen med att leta efter jobb/praktik, studier och skriver CV och personliga brev med dem. Det finns även nyanlända som själva blir volontärer. Verksamheten drivs av etablerade Saltsjöbadsbor som har ett genuint intresse och en önskan att bidra till integrationen lokalt.

Öppen Dörr. Mötesplatsen Öppen Dörr drivs av Nacka församling och hjälper nyanlända att söka bostad, öva svenska, läsläsning, fylla i blanketter, ringa myndigheter, låna dator eller andra praktiska saker. De hjälper även nyanlända att möblera upp sina lägenheter och ordnar med vinterkläder vid behov. Ett samarbete med Röda Korsets nackakretsen finns. Öppen dörr är en mötesplats för alla åldrar, för den som är ny i Sverige och för den som bott här länge. Nacka församlings verksamhet, Öppen dörr finns i deras tre distrikt; Sickla, Älta och Fisksätra.

2.4 Samspel med andra finansieringskällor

Nacka kommun har ett antal beviljade och pågående samspelsformer där kommunen står som medsökande av projektbidrag bland annat från Länsstyrelsen.

Samarbetsprojekt med civilsamhället. I maj 2018 beviljade Länsstyrelsen i Stockholm Nacka kommun utvecklingsmedel, så kallade §37 a-medel, för ett projekt med bostödsför nyanlända. Projektet är ett samverkansprojekt mellan Välkommen till Saltis, Saltsjöbadens församling och Nacka kommun. Inom projektet har informationsmaterial tagits fram för att öka incitamenten att hyra ut privata bostäder på andrahandsmarknaden i Nacka. Projektet är delvis ett svar på den förfrågan om finansiering av lokal som fanns under början på 2018. Projektet har också möjliggjort information och samspel mellan kommunen och civilsamhället kring bostadsfrågor på ett sätt som möter både kommunens och civilsamhällets behov. Nyligen beviljades även medel för ett ettårigt projekt som syftar till att stötta nyanlända till ett aktivt föreningsliv. Projektet möjliggör tillsättandet av en tjänst som föreningsguide som skall jobba uppsökande för att motivera och guida nyanlända till att delta i det lokala föreningslivets kultur, idrott – och fritidsaktiviteter.